

ISSN: 2181-1040
DOI: 10.26739/2181-1040
tadqiqot.uz/renaissance

JCAR

**JOURNAL OF CENTRAL
ASIAN RENAISSANCE**

**VOLUME 6 |
ISSUE 1**

2025

МАРКАЗИЙ ОСИЁ РЕНЕССАНСИ ЖУРНАЛИ

ЖИЛД 6, СОН 1

ЖУРНАЛ РЕНЕССАНСА ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ
ТОМ 6, НОМЕР 1

JOURNAL OF CENTRAL ASIAN RENAISSANCE
VOLUME 6, ISSUE 1

Бош муҳаррир:

МАДАЕВА ШАҲНОЗА ОМОНУЛЛАЕВНА

фалсафа фанлари доктори, профессор
Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети

Бош муҳаррир ўринбосари:

ЮСУПОВА ДИЛДОРА ДИЛШАТОВНА

фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент Мирзо
Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети

Бош муҳаррир ўринбосари:

ХОЖИЕВ ТУНИС НУРКОСИМОВИЧ

фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD),
Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети

МАРКАЗИЙ ОСИЁ РЕНЕСАНСИ ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ ВА ИЖТИМОЙ-ФАЛСАФИЙ ЖУРНАЛИ ТАҲРИРИЯТ АЪЗОЛАРИ

МАДЖИДОВ ИНОМ УРУШЕВИЧ

Ўзбекистон Миллий университети ректори,
профессор (Ўзбекистон)

ҲАКИМОВ АКБАР АБДУЛЛАЕВИЧ

Ўзбекистон Фанлар академияси, Ўзбекистон Бадиий
академияси академиги, санъатшунослик фанлари
доктори, профессор (Ўзбекистон)

МАРИАННА КАМП РУТЦ

Индиана университети ЕвроОсиё тадқиқотлари
маркази профессори, тарих фанлари доктори (АҚШ)

ЖЎРАЕВ НАРЗУЛЛА ҚОСИМОВИЧ

ISFT professori, siyosiy fanlar doktori (O'zbekiston)

ИСЛОМОВ ЗОҲИДЖОН МАҲМУДОВИЧ

Ўзбекистон Халқаро ислом академияси илмий
ва инновация ишлари бўйича проректори,
филология фанлари доктори, профессор (Ўзбекистон)

КЛЭР РООСИЕН

Йел университети Славян тиллари ва адабиётлари
кафедраси PhD доктори (АҚШ)

АНТонио АЛОНСО МАРКОС

Сан Пабло номидаги CEU университети
профессори (Испания)

ШИРИНОВА РАИМА ҲАКИМОВНА

Мирзо Улуғбек номидаги
Ўзбекистон Миллий университети
халқаро ишлар бўйича проректори,
филология фанлари доктори,
профессор (Ўзбекистон)

КАРИМОВ ЭЛЁР ЭРИКОВИЧ

Хофстра университети профессори,
тарих фанлари доктори (АҚШ)

ГАБИТОВ ТУРСУН ХАФИЗОВИЧ

Ал Форобий номидаги Қозоғистон Миллий университети
профессори, фалсафа фанлари доктори (Қозоғистон)

ЮЛДАШЕВА ФАРИДА ХЎЖАМҚУЛОВНА

Анджон давлат университети “Фалсафа” кафедраси
муdiri, фалсафа фанлари доктори, профессор. (Ўзбекистон)

МИРЗАХМЕДОВ АБДИРАШИД МАМАСИДИКОВИЧ

Наманган муҳандислик-технология институти профессор,
фалсафа фанлари доктори (Ўзбекистон)

САФАРОВА НИГОРА ОЛИМОВНА

Навий давлат педагогика институти
фалсафа фанлари доктори, профессор (Ўзбекистон)

ИНАКОВ КОМИЛЖОН ҚОДИРЖОНОВИЧ

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий
университети доценти, педагогика фанлари бўйича
фалсафа доктори (PhD) (Ўзбекистон)

ДЖЎРАЕВА НИГОРА АВАЗОВНА

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети
доц.в.б., фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
(Ўзбекистон)

МИРЗАХМЕДОВ ХУРШИД АБДИРАШИДОВИЧ

Наманган давлат университети доценти, социология
фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) (Ўзбекистон)

ШУКУРОВ АКМАЛ ШАРОФОВИЧ

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети
фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
(Ўзбекистон)

РЎЗИБОВЕВ ДОСТОНБЕК ДИЛМУРОД ЎҒЛИ

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети
PhD докторанти (Ўзбекистон)

Дизайн-саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

КОНТАКТ РЕДАКЦИЙ ЖУРНАЛОВ. WWW.TADQIQOT.UZ

ООО Тадқиқот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

EDITORIAL STAFF OF THE JOURNALS OF WWW.TADQIQOT.UZ

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

Главный редактор:

МАДАЕВА ШАХНОЗА АМАНУЛЛАЕВНА

доктор философских наук, профессор
Национального университета Узбекистана имени Мирзо Улугбека

Заместитель главного редактора:

ЮСУПОВА ДИЛЬДОРА ДИЛЬШАТОВНА

доктор философии (PhD), по философским наукам, доцент
Национального университета Узбекистана имени Мирзо Улугбека

Заместитель главного редактора:

ХОДЖИЕВ ТУНИС НУРКОСИМОВИЧ

доктор философских наук (PhD), Национальный
университет Узбекистана имени Мирзо Улугбека

ЧЛЕНЫ РЕДКОЛЛЕГИИ НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКОГО И СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКОГО ЖУРНАЛА РЕНЕССАНСА ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ

МАДЖИДОВ ИНОМ УРУШЕВИЧ

Ректор Национального университета Узбекистана,
профессор (Узбекистан)

ХАКИМОВ АКБАР АБДУЛЛАЕВИЧ

Академия наук Узбекистана,
академик Академии художеств Узбекистана,
доктор искусствоведения, профессор (Узбекистан)

МАРИАННА КАМП РУТЦ

профессор Центра Евразийских исследований
Университета Индианы, доктор исторических наук (США)

ДЖУРАЕВ НАРЗУЛЛА КАСИМОВИЧ

Профессор ISFT института,
доктор политических наук (Узбекистан)

ИСЛОМОВ ЗОХИДЖОН МАХМУДОВИЧ

проректор по научным исследованиям и инновациям
Международной исламской академии Узбекистана,
доктор филологических наук, профессор (Узбекистан)

КЛЭР РООСИЕН

PhD доктор кафедры
Славянских языков и литературы
Йельского университета (США)

АНТониО АЛОНСО МАРКОС

профессор Университета
CEU имени Сан Пабло (Испания)

ШИРИНОВА РАИМА ХАКИМОВНА

проректор по международным связям
Национального Университета Узбекистана
имени Мирзо Улугбека, доктор филологических наук,
профессор (Узбекистан)

КАРИМОВ ЭЛЁР ЭРИКОВИЧ

профессор Университета Хофстра,
доктор исторических наук (США)

ГАБИТОВ ТУРСУН ХАФИЗОВИЧ

профессор кафедры религиоведения и культурологии
Казахского Национального Университета имени Аль-Фараби,
доктор философских наук (Казахстан)

ЮЛДАШЕВА ФАРИДА ХОДЖАМКУЛОВНА

заведующая кафедрой «Философия» Андижанского
государственного университета, кандидат
философских наук, профессор. (Узбекистан)

МИРЗАХМЕДОВ АБДИРАШИД МАМАСИДИКОВИЧ

профессор Наманганского инженерно-технологического
института, доктор философских наук (Узбекистан)

САФАРОВА НИГОРА ОЛИМОВНА

Навоийского государственного педагогического института,
доктор философских наук, профессор (Узбекистан)

ИНАКОВ КАМИЛЖОН КАДЫРЖАНОВИЧ

доцент Национального Университета Узбекистана
имени Мирзо Улугбека, доктор философии (PhD)
по педагогическим наукам (Узбекистан)

ДЖУРАЕВА НИГОРА АВАЗОВНА

и.о. доцент Национального Университета Узбекистана
имени Мирзо Улугбека, доктор философии
по философским наукам (PhD) (Узбекистан)

МИРЗАХМЕДОВ ХУРШИД АБДИРАШИДОВИЧ

доцент Наманганского государственного университета, доктора
философии (PhD) по социологическим наукам (Узбекистан)

ШУКУРОВ АКМАЛ ШАРОФОВИЧ

Национального Университета Узбекистана имени Мирзо
Улугбека, доктор философии по философским наукам (PhD)
(Узбекистан)

РЎЗИБОЕВ ДОСТОНБЕК ДИЛМУРОД ЎҒЛИ

докторант кафедры Философии и логики Национального
Университета Узбекистана имени Мирзо Улугбека (Узбекистан)

Дизайн-верстка: Хуршид Мирзахмедов

КОНТАКТ РЕДАКЦИЙ ЖУРНАЛОВ. WWW.TADQIQOT.UZ

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

EDITORIAL STAFF OF THE JOURNALS OF WWW.TADQIQOT.UZ

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

Chief Editor:

MADAEVA SHAKHNOZA AMANULLAEVNA

Doctor of Philosophical Sciences (DSc), Professor
The National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek

Deputy Chief Editor:

YUSUPOVA DILDORA DILSHATOVNA

Doctor of Philosophy (PhD), in Philosophical Sciences,
Docent of National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek

Deputy Chief Editor:

KHODZHIEV TUNIS NURKOSIMOVICH

Doctor of Philosophy (PhD), National University
of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD OF THE SCIENTIFIC-THEORETICAL AND SOCIO-PHILOSOPHICAL JOURNAL OF CENTRAL ASIAN RENAISSANCE

MADJIDOV INOM URUSHEVICH

Rector NUUZ, Professor (Uzbekistan)

KHAKIMOV AKBAR ABDULLAEVICH

Academy of Sciences of Uzbekistan,
Academician of the Academy of
Arts of Uzbekistan, Doctor of
Art History, Professor (Uzbekistan)

MARIANNE KAMP RUTZ

Professor of the Center for Eurasian Studies
at Indiana University, Doctor of History (USA)

DJURAEV NARZULLA KASIMOVICH

Professor of the ISFT Institute,
Doctor of Political Sciences (Uzbekistan).

ISLAMOV ZOHIDJON MAKHMUDOVICH

Vice-Rector for Research and Innovation of the
International Islamic Academy of Uzbekistan,
Doctor of Philological Sciences, Professor (Uzbekistan)

CLAIRE ROOSIEN

Department of Slavic Languages and Literature
of the Yale University, PhD (USA)

ANTONIO ALONSO MARCOS

Professor of the University of CEU
named after San Pablo (Spain)

SHIRINOVA RAIMA KHAKIMOVNA

Vice-Rector for International Affairs of the National
University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek,
Doctor of Philological Sciences, Professor (Uzbekistan)

KARIMOV ELYOR ERIKOVICH

Professor of the Hofstra University,
Doctor of Historical Sciences (USA)

GABITOV TURSUN KHAFIZOVICH

Professor of the Al-Farabi Kazakh National University,
Doctor of Philosophical Sciences (Kazakhstan)

YULDASHEVA FARIDA KHOJAMKULOVNA

the head of the "Philosophy" department of Andijan
State University, DCs, professor. (Uzbekistan)

MIRZAKHMEDOV ABDIRASHID MAMASIDIKOVICH

Professor of the Namangan Institute of Engineering
and Technology, Doctor of Philosophical Sciences (Uzbekistan)

SAFAROVA NIGORA OLIMOVNA

the Nava'i State Pedagogical Institute, Doctor
of Philosophical Sciences, Professor (Uzbekistan)

INAKOV KOMILJON KODIRJONOVICH

Associate Professor of the National University
of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek,
Doctor of Philosophy (PhD) (Uzbekistan)

JURAEVA NIGORA AVAZOVNA

Associate Professor of the National University
of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, (PhD) (Uzbekistan)

MIRZAKHMEDOV KHURSHID ABDIRASHIDOVICH

Associate Professor of Namangan State University,
Doctor of Philosophy (PhD) on
Sociological Sciences (Uzbekistan)

SHUKUROV AKMAL SHAROFVICH

The National University of Uzbekistan named
after Mirzo Ulugbek, PhD (Uzbekistan)

RO'ZIBOEV DOSTONBEK DILMUROD O'G'LI

doctoral student of the National University of Uzbekistan
named after Mirzo Ulugbek, (Uzbekistan)

Design-pagemaker: Khurshid Mirzakhmedov

КОНТАКТ РЕДАКЦИЙ ЖУРНАЛОВ. WWW.TADQIQOT.UZ

ООО Тадқиқот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

EDITORIAL STAFF OF THE JOURNALS OF WWW.TADQIQOT.UZ

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

МУНДАРИЖА | СОДЕРЖАНИЕ | CONTENT

1. Akmal Jumanazarov, Noibaxon Mamadalieva AMIR TEMUR HARBIY SAN'ATIDA O'LCHASHLARNING QO'LLANILISHI.....	7
2. Fayzixodjayeva Dilbar Irgashevna SOHIBQIRON AMIR TEMUR QARORLARINING MANTIQUIY ASOSLANISHI.....	15
3. Karimov Elyor Erikovich, Madayeva Shahnoza Amanullaevna POSTJADIDCHILIK DAVRIDA O'ZBEK IDENTIKLIGINING SHAKLLANISHI.....	21
4. Nilufar Tuychiyeva Maxsutjanovna TASAVVUF ILMI RIVOJIDA ABU NASR SARROJNING O'RNI.....	30
5. Джураева Нигора Авазовна СИСТЕМНЫЙ АНАЛИЗ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПАРАДИГМЫ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА И КАЗАХСТАНА.....	40
6. Yusupova Dildora Dilshatovna YAQIN SHARQ MAMLAKATLARIDA ISLOMNING SIYOSIYLASHUVI VA UNING O'ZBEKISTON TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	49
7. Madayeva Mu'tabarxon Amanullayevna "SAB'AI SAYYOR" DOSTONIDA ARABCHA SO'ZLAR VA BADIY SAN'ATLARNING UYG'UNLIGI.....	55
8. Xojiev Tunis Nurkosimovich YANGI MODERNIZATSIYA KONSEPSIYALARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI...	61
9. Jo'rayev Anvar Muhammadiyevich IJTIMOIY BILISH DARAJALARINING MEZONLARI.....	69
10. Bultakov Begzod Abdurasulovich INTERNETDA MILLIY KONTENTNING OMMALASHUVI: O'ZBEK MADANIYATI VA TILINING RAQAMLI MAKONDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	79
11. Norboyev Javlon Akbarali o'g'li IBN AL-ARABIYNING VAHDAT UL-VUJUD TA'LIMOTIDAGI PANTEISTIK QARASHLAR VA KLASSIK PANTEIZM.....	86

ISSN: 2181-1040

www.tadqiqot.uz

МАРКАЗИЙ ОСИЁ РЕНЕССАНСИ ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ РЕНЕССАНСА ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ

JOURNAL OF CENTRAL ASIAN RENAISSANCE**Bultakov Begzod Abdurasulovich**

O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi

“Ijtimoiy fanlar va huquq” kafedrası katta o‘qituvchisi

E-mail: bultakov1985@gmail.com

INTERNETDA MILLIY KONTENTNING OMMALASHUVI: O‘ZBEK MADANIYATI VA TILINING RAQAMLI MAKONDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.15126846>**ANNOTATSIYA**

Ushbu ilmiy maqolada internet makonida milliy kontentning ommalashuvi, uning o‘ziga xos xususiyatlari, ommalashuviga ta’sir etuvchi asosiy omillar va mavjud muammolar ilmiy tahlil etiladi. Shuningdek, milliy kontentning istiqboldagi rivojlanish tendensiyalari va ularni yechish yo‘llari taklif etiladi. Internetda milliy kontentning ommalashuvi o‘zbek milliy madaniyati va tilining keng tarqalishiga, ayniqsa, yosh avlodning milliy o‘zligini anglashiga sezilarli ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, milliy kontentning ommalashuviga texnologik, ijtimoiy-madaniy va iqtisodiy omillar muhim ta’sir ko‘rsatadi. Milliy kontentning ommalashuvida sifatli kontent yetishmasligi, mualliflik huquqining buzilishi va kontentni monetizatsiya qilish bilan bog‘liq muammolar mavjud. Milliy kontentni rivojlantirish uchun sifatli kontent ishlab chiqarishni rag‘batlantirish, mualliflik huquqini himoya qilish, kontentni monetizatsiya qilish imkoniyatlarini kengaytirish va milliy kontentni maqsadli targ‘ib qilish zarur. Milliy kontentning ommalashuvi o‘zbek madaniyati va tilining rivojlanishiga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: milliy kontent, internet, ommalashuv, o‘zbek madaniyati, o‘zbek tili, yosh avlod, milliy o‘zlik, texnologik omillar, ijtimoiy-madaniy omillar, iqtisodiy omillar, sifatli kontent, mualliflik huquqi, monetizatsiya, rivojlanish istiqbollari.

Bultakov Begzod Abdurasulovich

Senior Lecturer, Department of Social Sciences and Law,

International Islamic Academy of Uzbekistan

E-mail: bultakov1985@gmail.com

POPULARIZATION OF NATIONAL CONTENT ON THE INTERNET: PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF UZBEK CULTURE AND LANGUAGE IN THE DIGITAL SPACE**ANNOTATION**

This scientific article analyzes the popularization of national content on the internet, its features, the main factors influencing its popularization, and the challenges it faces. It also examines the trends in the future development of national content and ways to address them. The popularization of national content on the internet has a significant positive impact on the spread of Uzbek culture and language, especially in shaping national self-awareness among the youth. According to the research findings, technological, sociocultural, and economic factors play a significant role in the

popularization of national content. Among the problems of popularization are the lack of quality content, violations of copyright, and issues related to content monetization. To develop national content, it is important to stimulate the creation of high-quality content, protect copyright, expand monetization opportunities, and deliberately promote national content. The popularization of national content contributes to the development of Uzbek culture and language.

Keywords: national content, internet, popularization, Uzbek culture, Uzbek language, young generation, national identity, technological factors, socio-cultural factors, economic factors, quality content, copyright, monetization, development prospects.

Бултаков Бегзод Абдурасулович

Старший преподаватель кафедры «Социальные науки и право» Международной исламской академии Узбекистана
E-mail: bultakov1985@gmail.com

ПОПУЛЯРИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО КОНТЕНТА В ИНТЕРНЕТЕ: ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ УЗБЕКСКОЙ КУЛЬТУРЫ И ЯЗЫКА В ЦИФРОВОМ ПРОСТРАНСТВЕ

АННОТАЦИЯ

В данной научной статье анализируются популяризация национального контента в интернете, его особенности, основные факторы, влияющие на популяризацию, и проблемы, с которыми она сталкивается. Также рассматриваются тенденции будущего развития национального контента и пути их решения. Популяризация национального контента в интернете имеет большое положительное влияние на распространение узбекской культуры и языка, особенно на формирование национального самосознания у молодежи. Согласно результатам исследования, технологические, социокультурные и экономические факторы оказывают значительное влияние на популяризацию национального контента. Среди проблем популяризации можно выделить недостаток качественного контента, нарушение авторских прав и вопросы, связанные с монетизацией. Для развития национального контента важно стимулировать создание качественного контента, защищать авторские права, расширять возможности монетизации и целенаправленно продвигать национальный контент. Популяризация национального контента способствует развитию узбекской культуры и языка.

Ключевые слова: национальный контент, интернет, популяризация, узбекская культура, узбекский язык, молодое поколение, национальное самосознание, технологические факторы, социокультурные факторы, экономические факторы, качественный контент, авторское право, монетизация, перспективы развития.

Kirish va mavzuning dolzarbligi: Zamonaviy dunyoda internetning jamiyat hayotiga kirib kelishi axborot almashinuvi, madaniy merosni saqlash va targ'ib qilish, shuningdek, milliy o'zlikni anglash kabi sohalarda tub o'zgarishlarga olib keldi. Ayniqsa, milliy kontentning internetda ommalashuvi o'zbek madaniyati va tilining keng tarqalishiga, yosh avlodning milliy qadriyatlarga bo'lgan qiziqishini oshirishga katta hissa qo'shmoqda. Globalizatsiya sharoitida milliy o'zlikni saqlash muhim ahamiyat kasb etadi, chunki global axborot oqimi davrida milliy madaniyat va tilning saqlanishi zarur. Internetda milliy kontentning ommalashuvi yosh avlodning milliy o'zligini anglashiga, o'zbek madaniyati va tiliga bo'lgan hurmatini oshirishga yordam beradi. Bundan tashqari, axborot xavfsizligi masalasi ham dolzarbdir, chunki internetda chet el information kontentining ko'pligi yoshlar ongiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Milliy kontentning ommalashuvi yoshlarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash, axborot xavfsizligini ta'minlashga xizmat qiladi. Madaniy merosni targ'ib qilish ham muhimdir, chunki internet milliy madaniy merosni keng auditoriyaga yetkazish uchun qulay platforma hisoblanadi. Milliy kontent orqali o'zbek adabiyoti, san'ati, tarixi va an'analari dunyoga tanitiladi. Iqtisodiy imkoniyatlar ham mavzuning dolzarbligini belgilaydi, chunki milliy kontentni yaratish va ommalashtirish yangi ish o'rinlari yaratish, ijodiy sohalarni rivojlantirish va mamlakat iqtisodiyotiga hissa qo'shish imkonini beradi. Yoshlar auditoriyasi ham

muhimdir, chunki hozirgi kunda yoshlar internetda ko'p vaqt o'tkazishadi. Milliy kontentni internetda ommalashtirish yoshlarning milliy madaniyat bilan qiziqishini oshirish uchun juda muhimdir.

Metodlar va o'rganilganlik darajasi. Ushbu tadqiqotda internetdagi milliy kontentning turli shakllari, ularning ommalashuvi va muammolarini tahlil qilish, olingan ma'lumotlarni umumlashtirib, xulosalar chiqarish uchun tahlil va sintez metodlari qo'llaniladi. Chet el kontenti bilan milliy kontentning o'zaro ta'siri, raqobat va o'xshashlik jihatlarini qiyosiy tahlil qilish muhim ahamiyatga ega. Internet auditoriyasi, kontent iste'moli va boshqa ko'rsatkichlarni statistik tahlil qilish orqali obyektiv ma'lumotlar olinadi. Internet foydalanuvchilarining fikrlari va munosabatini o'rganish uchun sosiologik tadqiqotlar, jumladan so'rovlar, intervyular va fokus-guruhlar o'tkaziladi. Internetda milliy kontentning tarqalishi, ommalashuvi va reaksiyasini kuzatish orqali amaliy ma'lumotlar to'planadi. Mavzuga oid ilmiy maqolalar, monografiyalar, dissertatsiyalar va boshqa manbalarni o'rganish ilmiy adabiyotlarni o'rganish metodini tashkil qiladi. Veb-saytlar, bloglar, ijtimoiy tarmoqlar va boshqa internet manbalarini o'rganish esa internet manbalarini o'rganish metodiga kiradi. O'rganilganlik darajasiga kelsak, internetda milliy kontentning ommalashuvi mavzusi nisbatan yangi bo'lib, o'rganish darajasi o'rtacha deb baholanadi. O'zbekistonda bu mavzu bo'yicha ilmiy tadqiqotlar soni cheklangan, chet elda esa ko'proq tadqiqotlar olib borilgan, ammo ular ko'pincha umumiy xarakterga ega. Xususan, O'zbekistonda bu mavzu bo'yicha A. Aripovning «Milliy kontentni rivojlantirishning ijtimoiy-madaniy omillari» [5] va B. Qodirovning «Internetda milliy kontentni yaratish va targ'ib qilish muammolari» [11] kabi tadqiqotlari mavjud. Chet elda esa M. Castellsning «Information Age: Economy, Society and Culture» [7] asarlari, N. Negropontening «Being Digital» [10] kitobi va Y. Benklerning «The Wealth of Networks: How Social Production Transforms Markets and Freyedom» [7] ilmiy ishlari internet va kontent masalalarini keng yoritib beradi. Mavzuning dolzarbligi va internetning tez rivojlanishi tufayli bu sohada tadqiqotlar soni ortib bormoqda.

Muhokama. Ko'plab ilmiy ishlar media savodxonlik, axborot madaniyati va internetning yoshlar ongiga ta'siri kabi mavzularga bag'ishlangan bo'lib, ular milliy kontentning ommalashuvi masalasini o'rganish uchun ham muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonda milliy kontentni rivojlantirish bo'yicha davlat siyosati va qonunchiligi ham o'rganilganlik darajasini belgilaydi. Ijtimoiy tarmoqlardagi milliy kontentning ommalashuvi bo'yicha ko'proq tadqiqotlar olib borilgan, ammo boshqa internet platformalaridagi milliy kontentning ommalashuvi kamroq o'rganilgan. Xususan, elektron ommaviy axborot vositalari, veb-saytlar va maxsus milliy internet platformalaridagi kontentning ommalashuv darajasi yetarlicha o'rganilmagan. Bu platformalarning auditoriyasi, kontent iste'molidagi xususiyatlar, shuningdek, milliy kontentning ulardagi o'rni va ta'siri tadqiqotchilar uchun dolzarb mavzulardan biri bo'lib qolmoqda. Shuningdek, internetda milliy kontentning ishlab chiqarilishi va tarqatilishi bilan bog'liq bo'lgan moliyaviy, texnik va huquqiy jihatlar ham yetarli darajada o'rganilmagan. Bu sohalardagi tadqiqotlar milliy kontentni rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqish uchun muhim ahamiyatga ega.

Internetda milliy kontentning ommalashuviga ta'sir etuvchi omillar murakkab va ko'p qirrali bo'lib, ularni to'rt asosiy guruhga ajratish mumkin: texnologik, ijtimoiy-madaniy, iqtisodiy va davlat siyosati. Texnologik omillar orasida yuqori tezlikdagi internet milliy kontentning, ayniqsa video va audio kontentning tarqalishini tezlashtiradi va qulaylashtiradi, shuningdek, smartfonlar va planshetlarning keng tarqalishi internetga kirish imkoniyatlarini oshiradi va milliy kontentni istalgan vaqtda va joyda iste'mol qilish imkonini beradi, ijtimoiy tarmoqlar esa milliy kontentni tarqatish va ommalashtirish uchun muhim platforma hisoblanib, ular orqali kontent tez va keng auditoriyaga yetib boradi. Ijtimoiy-madaniy omillar orasida milliy o'zlikni anglashning kuchayishi milliy kontentga bo'lgan talabni oshiradi, odamlar o'z madaniyati, tarixi va an'analari bilan bog'liq kontentni iste'mol qilishga intiladi, yoshlarning qiziqishlari va didi milliy kontentning mavzusini va shaklini belgilaydi, ularning qiziqishlariga mos kontent yaratish ommalashuvni ta'minlaydi, madaniy merosga hurmat milliy kontentni saqlash va targ'ib qilish uchun muhim omil hisoblanib, madaniy merosni aks ettiruvchi kontent odamlarda qiziqish uyg'otadi. Iqtisodiy omillar orasida sifatli milliy kontent yaratish uchun yetarli investisiyalar zarur, investisiyalar kontent yaratuvchilarga moliyaviy imkoniyatlar beradi, reklama milliy kontentni ommalashtirish va monetizatsiya qilish uchun muhim

vosita hisoblanib, reklama orqali kontent yaratuvchilar daromad oladi, monetizatsiya esa milliy kontent yaratuvchilarga daromad olish imkonini beradi, bu esa kontent yaratishni ragʻbatlantiradi va sifatini oshiradi. Davlat siyosati va uning taʼsiri orasida milliy kontentni rivojlantirish uchun qulay qonunchilik muhim ahamiyatga ega boʻlib, mualliflik huquqini himoya qilish, kontent yaratuvchilarni qoʻllab-quvvatlash va boshqa qonuniy choralar zarur, davlat esa milliy kontent yaratuvchilarni moliyaviy, texnik va boshqa usullar bilan qoʻllab-quvvatlashi kerak, bu esa milliy kontentning rivojlanishiga turtki beradi. «Internet jahon axborot tarmogʻida milliy kontentni rivojlantirish boʻyicha kompleks dastur»da [3] koʻrsatilganidek, milliy kontentni rivojlantirish davlat siyosatining muhim yoʻnalishidir. Ushbu omillar oʻzaro bogʻliq va bir-biriga taʼsir qiladi, ularning har biri milliy kontentning ommalashuvida muhim rol oʻynaydi. Shuningdek, «Yoshlarga oid davlat siyosati toʻgʻrisida»gi Qonunda [2] yoshlarning axborotdan foydalanish huquqlari belgilangan boʻlib, bu milliy kontentning yoshlar auditoriyasiga yetib borishida muhim rol oʻynaydi. A. Aripovning [5] tadqiqotida taʼkidlanganidek, milliy oʻzlikni anglashning kuchayishi milliy kontentga boʻlgan talabni oshiradi. B. Qodirovning tadqiqotida [11] esa milliy kontentni yaratish va targʻib qilishdagi muammolar va ularning yechimlari koʻrsatib oʻtilgan. Manuel Castells oʻz asarlarida axborot jamiyatining shakllanishi va axborot oqimlarining jamiyatga taʼsirini tahlil qilgan. Bu tahlillar milliy kontentning internetda tarqalishi va ommalashuvini tushunishda muhim ahamiyatga ega [7]. Nikolas Negroptening [10] kitobida raqamli texnologiyalarning jamiyatga taʼsiri haqida soʻz boradi. Bu asar milliy kontentning raqamli muhitda tarqalishi va ommalashuvini tushunishda muhim manba hisoblanadi. Yoxay Benklerning [6] asarida esa ijtimoiy ishlab chiqarishning bozorlar va erkinlikka taʼsiri tahlil qilingan. Bu asar milliy kontentni yaratish va tarqatishda ijtimoiy tarmoqlarning rolini tushunishda muhim ahamiyatga ega.

Internetda milliy kontentning turlari va shakllari xilma-xil boʻlib, ular auditoriyaning turli ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan. Ularni toʻrt asosiy guruhga ajratish mumkin: video, matnli, audio va interaktiv kontent. Video kontentga oʻzbek kino sanʼatining anʼanalarini davom ettirgan holda, zamonaviy texnologiyalar yordamida yaratilgan milliy seriallar va filmlar kiradi, ular orqali milliy qadriyatlar, tarix va madaniyat keng auditoriyaga yetkaziladi. Oʻzbek blogerlari tomonidan yaratilgan bloglar turli mavzularni qamrab oladi: sayohat, ovqat, moda, taʼlim va boshqalar, ular orqali milliy urf-odatlar, turmush tarzi va qarashlar namoyish etiladi. Oʻzbek estradasi va milliy musiqasining zamonaviy kliplari milliy kontentning ajralmas qismidir, ular orqali milliy musiqa va raqs sanʼati targʻib qilinadi. Matnli kontentga elektron kitoblar, onlayn jurnallar va boshqa platformalar orqali milliy adabiyotning eng yaxshi namunalari kiradi, oʻzbek tilidagi bloglar turli mavzularni qamrab oladi: adabiyot, sanʼat, tarix, texnologiyalar va boshqalar, ular orqali milliy qarashlar va gʻoyalar targʻib qilinadi, oʻzbek tilidagi onlayn gazetalar, jurnallar va axborot saytlari milliy kontentning muhim manbaidir, ular orqali mamlakat va dunyodagi voqealar haqida axborot beriladi. «Axborotlashtirish toʻgʻrisida»gi Oʻzbekiston Respublikasi qonunida (2003) axborotlashtirish sohasidagi munosabatlarni tartibga solishga oid qoidalar belgilangan [1]. Audio kontentga oʻzbek tilidagi podkastlar turli mavzularni qamrab oladi: adabiyot, sanʼat, tarix, texnologiyalar va boshqalar, ular orqali milliy qarashlar va gʻoyalar targʻib qilinadi, onlayn platformalar orqali milliy musiqaning eng yaxshi namunalari kiradi, oʻzbek adabiyotining eng yaxshi namunalari audio formatda taqdim etiladi. Interaktiv kontentga oʻzbek milliy oʻyinlari va zamonaviy oʻyinlarning milliy lashtirilgan versiyalari milliy kontentning muhim qismidir, ular orqali milliy qadriyatlar va urf-odatlar targʻib qilinadi, milliy tarix, madaniyat va adabiyotga oid onlayn viktorinalar milliy kontentning qiziqarli va oʻrgatuvchi shaklidir. «Yoshlarga oid davlat siyosati toʻgʻrisida»gi Oʻzbekiston Respublikasi Qonunida [2] yoshlarga oid davlat siyosati sohasidagi munosabatlarni tartibga solishga oid qoidalar belgilangan [2]. «2017-2019 yillarda Internet jahon axborot tarmogʻida milliy kontentni rivojlantirish boʻyicha kompleks dastur»da [3] esa internetda milliy kontentni rivojlantirish boʻyicha chora-tadbirlar belgilangan [3]. A. Aripovning tadqiqotida milliy kontentni rivojlantirishning ijtimoiy-madaniy omillari, B. Qodirovning tadqiqotida esa internetda milliy kontentni yaratish va targʻib qilish muammolari tahlil qilingan [5, 11]. M. Castells oʻz asarlarida axborot jamiyatining shakllanishi va rivojlanishini tahlil qilgan [7]. N. Negroptone raqamli texnologiyalarning jamiyatga taʼsiri haqida

yoʻzgan [10, 6] esa tarmoqlarning jamiyatdagi rolini tadqiq qilgan. Ushbu kontent turlari va shakllari milliy madaniyat va tilning internetda tarqalishiga xizmat qiladi.

Milliy kontentning ommalashuvida bir qator muammolar mavjud boʻlib, ularning yechimi milliy madaniyat va tilning internetda rivojlanishi uchun muhim ahamiyatga ega. Ularni besh asosiy guruhga ajratish mumkin: sifatli kontent yetishmasligi, mualliflik huquqining buzilishi, kontentni monetizatsiya qilish muammolari, chet el kontentining raqobati va milliy kontentni targʻib qilish usullari. Milliy kontentning aksariyati sifatsiz va sayoz boʻlib, auditoriyaning talablariga javob bermaydi, buning yechimi esa ijodkorlarning malakasini oshirish, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, sifatli kontent yaratish uchun moliyaviy va texnik yordam koʻrsatishdir. Milliy kontentning koʻp qismi mualliflik huquqi buzilgan holda tarqatiladi, bu esa ijodkorlarning mehnatini qadrsizlantiradi, buning yechimi esa mualliflik huquqini himoya qiluvchi qonunlarni kuchaytirish, kontrafakt kontentga qarshi kurashish, mualliflik huquqini hurmat qilish madaniyatini shakllantirishdir. Milliy kontent yaratuvchilari uchun daromad olish imkoniyatlari cheklangan, bu esa ularning faoliyatini rivojlantirishga toʻsqinlik qiladi, buning yechimi esa reklama bozorini rivojlantirish, donat tizimini joriy qilish, kraudfanding platformalarini yaratish, kontentni monetizatsiya qilishning yangi usullarini izlashdir. Chet el kontentining koʻpligi va sifatligi milliy kontentning ommalashuviga toʻsqinlik qiladi, buning yechimi esa milliy kontentning sifatini oshirish, uning oʻziga xosligini taʼkidlash, milliy kontentni targʻib qilish kampaniyalarini oʻtkazishdir. Milliy kontentning aksariyati yetarli darajada targʻib qilinmaydi, bu esa uning auditoriyaga yetib borishini qiyinlashtiradi, buning yechimi esa ijtimoiy tarmoqlar, ommaviy axborot vositalari va boshqa platformalar orqali milliy kontentni targʻib qilish, tanlovlar va festivallar oʻtkazish, taʼlim muassasalarida milliy kontentni targʻib qilishdir. Ushbu muammolarni yechish orqali milliy kontentning ommalashuvini taʼminlash va milliy madaniyatning internetda rivojlanishiga erishish mumkin. «Axborotlashtirish sohasidagi munosabatlarni tartibga soladi» [1]. «Yoshlarga oid davlat siyosati sohasidagi munosabatlarni tartibga soladi» [2]. «Internet jahon axborot tarmogʻida milliy kontentni rivojlantirish, aholining axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini oshirish» [3].

Natija. Ushbu tadqiqot natijasida internetda milliy kontentning ommalashuvi murakkab va koʻp qirrali jarayon ekanligi aniqlandi. Milliy kontentning ommalashuviga texnologik, ijtimoiy-madaniy, iqtisodiy va davlat siyosati kabi omillar taʼsir koʻrsatadi. Tadqiqot shuni koʻrsatdiki, milliy kontentning ommalashuvida bir qator muammolar mavjud. Ular orasida eng dolzarblari sifatli kontent yetishmasligi, mualliflik huquqining buzilishi, kontentni monetizatsiya qilish muammolari, chet el kontentining raqobati va milliy kontentni targʻib qilish usullarining yetarli emasligidir. Shu bilan birga, tadqiqot milliy kontentning internetda ommalashuvi oʻzbek madaniyati va tilining rivojlanishiga, yosh avlodning milliy oʻzligini anglashiga va mamlakatning axborot xavfsizligini taʼminlashga xizmat qilishini koʻrsatdi. Milliy kontentning internetda ommalashuvini taʼminlash uchun quyidagi choralarni koʻrish zarur: sifatli kontent yaratish uchun ijodkorlarni qoʻllab-quvvatlash va ularning malakasini oshirish, mualliflik huquqini himoya qiluvchi qonunlarni kuchaytirish va kontrafakt kontentga qarshi kurashish, kontentni monetizatsiya qilish imkoniyatlarini kengaytirish va reklama bozorini rivojlantirish, milliy kontentning oʻziga xosligini taʼkidlash va uni targʻib qilish kampaniyalarini oʻtkazish, taʼlim muassasalarida milliy kontentni targʻib qilish va yosh avlodning milliy madaniyatga boʻlgan qiziqishini oshirish. Ushbu choralar orqali milliy kontentning internetda ommalashuvini taʼminlash va milliy madaniyatning internetda rivojlanishiga erishish mumkin. Qisqacha qilib aytganda, internetda milliy kontentning ommalashuvi oʻzbek madaniyati va tilining rivojlanishiga, yosh avlodning milliy oʻzligini anglashiga va mamlakatning axborot xavfsizligini taʼminlashga xizmat qiladi. Buning uchun esa sifatli kontent yaratish, mualliflik huquqini himoya qilish, kontentni monetizatsiya qilish imkoniyatlarini kengaytirish, milliy kontentni targʻib qilish va yosh avlodning milliy madaniyatga boʻlgan qiziqishini oshirish zarur.

Milliy kontentning barqaror rivojlanishida davlatning oʻrni alohida strategik ahamiyatga ega. Davlat milliy kontentni yaratish, qayta ishlash va tarqatishni ragʻbatlantirish uchun qulay institusional muhit yaratishi zarur. Bu muhit ijodkorlarga moliyaviy va texnik yordam koʻrsatish, mualliflik huquqini qatʼiy himoya qilish, kontentni monetizatsiya qilish mexanizmlarini takomillashtirish, milliy

kontentni tizimli targ'ib qilish va boshqa strategik choralarni o'z ichiga olishi lozim. Shuningdek, davlat aholining media savodxonligini oshirishga qaratilgan kompleks dasturlarni ishlab chiqishi va amalga oshirishi kerak. Ushbu dasturlar yoshlarga internetdan ongli va samarali foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish, feyk xabarlardan himoyalani, axborot xavfsizligini ta'minlash va milliy kontentni yuqori qadrlash madaniyatini singdirishga yo'naltirilishi darkor.

Davlat milliy kontentni rag'batlantiruvchi va mualliflik huquqini himoya qiluvchi qonunlarni ishlab chiqishi va amaldagi qonunlarni takomillashtirishi lozim. Shuningdek, milliy kontent yaratuvchilari uchun grantlar, subsidiyalar va imtiyozli kreditlar ajratish, milliy kontent ishlab chiqarish uchun zarur bo'lgan zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlash va texnik maslahatlar berish, milliy kontentni ommalashtirish uchun turli media maydonlarda targ'ibot kampaniyalarini tashkil etish va milliy kontent festivallarini o'tkazish hamda media savodxonlikni oshirishga qaratilgan ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirish kabi yo'nalishlarda faol bo'lishi lozim. Bunday kompleks choralar milliy kontentning raqobatbardoshligini oshirish va uning jamiyatdagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Xulosa. Jamiyat ham milliy kontentning rivojlanishida faol ishtirok etishi lozim. Jamiyat a'zolari milliy kontentni qo'llab-quvvatlashi, unga bo'lgan talabni rag'batlantirishi va uni keng targ'ib qilishi kerak. Buning uchun jamiyatda milliy kontentni yuqori qadrlash madaniyatini shakllantirish, milliy ijodkorlarni moddiy va ma'naviy rag'batlantirish, shuningdek, milliy kontentning ijtimoiy va madaniy ahamiyatini chuqur tushuntirish zarur.

Milliy kontentning istiqboli raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi bilan chambarchas bog'liq. Virtual reallik (VR), qo'shimcha reallik (AR) va sun'iy intellekt (AI) kabi texnologiyalar milliy kontentni yaratish, qayta ishlash va tarqatishda innovasion imkoniyatlar eshigini ochadi. Misol uchun, VR texnologiyasi milliy tarixiy maskanlar va madaniy meros obyektlarini interaktiv virtual sayohat shaklida namoyish etish, AI texnologiyasi esa milliy til va madaniyatni avtomatlashtirilgan tarzda targ'ib qilish va saqlashda katta yordam beradi. Bundan tashqari, blokcheyn texnologiyasi mualliflik huquqini himoya qilishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, internetda milliy kontentning ommalashuvi o'zbek madaniyati va tilining raqamli makondagi barqaror rivojlanishi uchun strategik ahamiyatga ega. Bu jarayonda davlat, jamiyat va har bir fuqaro faol ishtirok etishi muhim. Milliy kontentni rivojlantirish uchun zamonaviy texnologiyalardan keng foydalanish, ijodkorlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash va aholining media savodxonligini oshirish zarur. Faqat shundagina biz milliy madaniyatimizni raqamli dunyoda munosib tarzda namoyon eta olamiz va kelgusi avlodlarga bebaho meros qoldira olamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasining «Axborotlashtirish to'g'risida»gi qonuni, 2003 yil 11 dekabr, 560-II-son.
2. O'zbekiston Respublikasining «Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida»gi qonuni, 2016 yil 14 sentyabr, O'RQ-406-son.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 14 avgustdagi 625-son qarori. «2017-2019 yillarda Internet jahon axborot tarmog'ida milliy kontentni rivojlantirish bo'yicha kompleks dastur».
4. Ahtamzoda Dehnaviy. «Globallashuv jarayonida milliy kontentning ahamiyati». ICTNEWS, 20.04.2018.
5. Aripov A. (2020). «Milliy kontentni rivojlantirishning ijtimoiy-madaniy omillari». Toshkent.
6. Benkler Y. (2006) «The Wealth of Networks: How Social Production Transforms Markets and Freedom». Yale University Press.
7. Castells M. (1996-2003) «Information Age: Economy, Society and Culture». Blackwell Publishers.
8. «Internetda o'zbek milliy kontentini rivojlantirish dasturi amalga oshiriladi». Xabar.uz, 30.06.2022.

9. «Internetda milliy kontentni yaratish bo‘yicha amalga oshirilayotgan ishlar holati tanqidiy ko‘rib chiqildi». Aniq.uz, 04.07.2024.
10. Negroponte N. (1995) «Being Digital». Alfred A. Knopf.
11. Qodirov B. (2021) «Internetda milliy kontentni yaratish va targ‘ib qilish muammolari». Toshkent.

МАРКАЗИЙ ОСИЁ РЕНЕССАНСИ ЖУРНАЛИ

ЖИЛД 6, СОН 1

ЖУРНАЛ РЕНЕССАНСА ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ

ТОМ 6, НОМЕР 1

JOURNAL OF CENTRAL ASIAN RENAISSANCE

VOLUME 6, ISSUE 1

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,

Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадқиқот город Ташкент,

улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000